

N:o 8.

Af Herr C. Johanson: Om gästgifveri-, håll- och reservskjutsskyldighetens skiljande från jordbruket samt om anvisande af ett reservationsanslag för åstadkommande af en utredning i detta ämne.

Så mycket har blifvit både taladt och skrivet angående skjutsningsbesväret och detsammans aflyftande från jordbruket, att, då jag nu går att ånyo bringa denna fråga under Riksdagens pröfning, kunde jag inskränka mig till att endast åberopa de skäl som förut äro anförda; men något må det dock tillåtas mig att framhålla. Man har kallat denna å jorden hvilande skyldighet en qvarlefva från våldgästningens dagar. Mig synes denna skyldighet fortfarande vara ett våld, ehuru numera legaliseradt; ty hvad är det väl annat än ett våld då den torftige jordbrukaren, som kanske aldrig haft råd att bestå sig en dylik skjuts, under hvilka omständigheter som helst måste, för undvikande af drygt ansvar, ställa ofta nog sin enda häst till mer och mindre tvetydiga resandes disposition för deras bekvämliga fortkomst på resan, och detta för en ersättning som på få ställen i landet inbringar så mycket för dagen för häst och karl till egaren, som en simpel arbetare med blott yxan eller spaden i hand på samma tid kan förtjena.

Väl har det blifvit sagdt, att så snart entreprenader öfverallt kunna komma till stånd, så skall skjutsningstungan blifva drägligare, ja försvinna; men tillåt mig visa ett exempel. I den socken jag är bosatt har skjutsentreprenad länge funnits, vi hafva årligen till skjutsningstungans lättande fått af statsmedel uppbära cirka 1,000 R:dr. Vid sist hållna entreprenadauktion inropades skjutsskyldigheten för två år, det löpande och det nästkommande, med vilkor att entreprenören af hvarje soldatrote inom skjutslaget finge årligen uppbära 55 R:dr.

Socknen

Socknen består af 84 soldatrotar; alltså får den vidkännas en kostnad af (då det vanliga statsbidraget 1,000 R:dr frändrages) 3,620 R:dr — en ganska respektabel tillökning i de bördor, som, skjutsen förutan, hvila på de icke fullt 19 tunnland skattejord, som hvarje soldatrote inom socknen eger, i en kommun som består af 47 hemman, och der hvar 10:de eller hvar 11:te mantalsskrifven mansperson är soldat.

Man har vidare sagt, att skjutsningstungan försvinner efter hand, så fort jernvägarne hinna fullbordas; detta kan till en del vara sannt, jag medger att så sker på de orter som har lyckan att få jernvägar; men det vore ju rent af oförnuftigt att hoppas och tro, det alla lands- och skjutsvägar någonsin skola förvandlas till jernvägar, och det är ett faktum, att så snart en jernväg drages genom en landsort, så få de, som hafva sin skjutsskyldighet vid jernvägens ändpunkt en mångdubbelt förökad skjutsningstunga.

Billigtvis kan man väl äfven påstå, att, då jernvägarne i våra dagar bereda resande en sådan lättnad, som fallet är, så borde väl den resande kunna komma ut med att betala något mera, än som nu sker, för sin framkomst på de jemförelsevis korta distanser der skjutshäst begagnas.

Orättvisan i skjutsskyldighetens hvilande på jorden är för öfrigt längesedan så väl känd som erkänd, att frågan kan numera icke blifva i annan del ömtvistad, än sättet huru den skall afhjelpas; för min del tror jag, att de lämpligaste och lättast utförbara grunderna därför äro angifna så väl i den af Herr Ehrenborg vid 1872 års riksdag under N:o 150 väckta motion, som ock i den motion, N:o 114, som Herr Näsman vid sistlidne riksdag väckte, och till hvilka jag för öfrigt hänvisar, tillåtande jag mig därför vördsamt föreslå, det Riksdagen behagade för sin del besluta:

a) att gästgifveri, håll- och reservskjutsskyldigheten för så väl stad som land måtte, för så vidt jordbruket betungas deraf, upphöra; och i underdånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes, efter föregående utredning, om möjligt till nästa Riksdag afgifva nådigt förslag till skjutsningsväsendets fullständiga ordnande.

b) att, för åstadkommande af en sådan utredning, ett reservationsanslag af 5,000 R:dr måtte af Riksdagen till Kongl. Maj:ts rörfogande ställas.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles.

Stockholm den 22 Januari 1874.

C. Johanson.